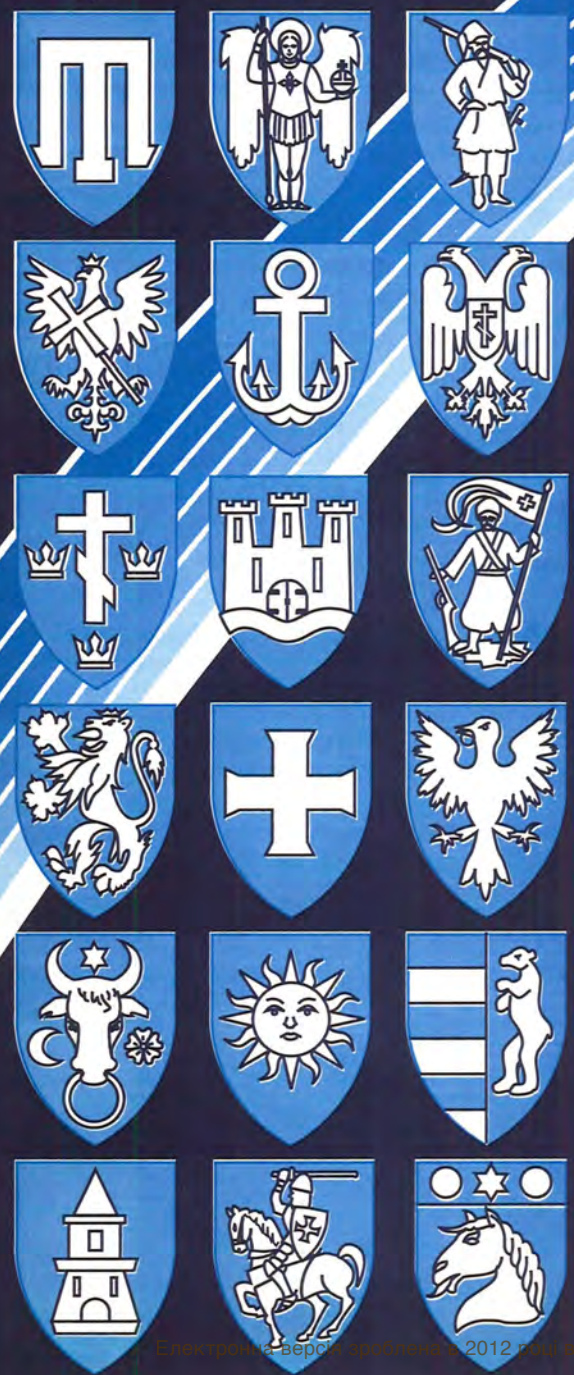

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ
ДІТЕЙ

РІК XXXIX

ЛЮТИЙ 1993

Ч. 2. (456)

„Веселка” розпочинає гру під назвою „У похід по Україні”. Мета цієї гри — допомогти вам, юні читачі „Веселки”, ближче запізнати Рідний Край — Україну. Звичайно, ви колись поїдете до України, щоб відвідати землю своїх предків. Гра „У похід по Україні” допоможе вам здобути деякі знання, потрібні для того, щоб пізнати Україну глибше і різнобічно. Гра передбачає і невеликі тести, які також пригодяться вам у навчанні в школах українознавства.

Це — географічна мапа України. На ній зазначений головний кордон, що відділяє Україну від інших держав. Всередині ви бачите ще поділки, вони показують адміністративний поділ території України на області, приблизно так, як Америка розділена на штати. Кожна область має свою назву, переважно ці назви походять від головного міста, навколо якого об’єднуються менші містечка і села. Області називаються: **Київська, Чернігівська, Черкаська, Полтавська, Сумська, Харківська, Луганська, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Херсонська, Одеська, Миколаївська, Хмельницька, Кіровоградська, Вінницька, Житомирська, Рівненська, Волинська, Тернопільська, Івано-**

Франківська, Львівська, Закарпатська, Чернівецька і Кримський півострів.

Напишіть на мапі, біля кружечків, що позначають обласні міста, їх назви, виходячи із поданих вище назв областей. Запам’ятайте, що головні міста трьох областей мають інші назви, ніж області. **Закарпатська область** має своїм обласним центром м. Ужгород, **Волинська область** має м. Луцьк, **Кримський півострів** — м. Симферопіль.

СКОРОМОВКА

Щоб дістати горобця,
Лізла кия по драбині.
І забула в тій хвилині,
Що гнила драбина ця.

ДО ВИСОКОПОВАЖАНИХ ВИДАВЦІВ „ВЕСЕЛКИ”

У святковий Різдвяний час ми з глибокою вдячністю згадуємо всіх приятелів, добродіїв, виявляємо їм глибоке признання і приносимо подяку за Ваші чудові журнали „Веселки”, що надходять до нашої суботньої школи. Ви так щиро, не чекаючи жодної заплати, ділитесь з нами Вашими дорожочинними шкільними матеріалами. Наша школа вже має, при допомозі Божій і добрих людей, малу бібліотеку, звідки користають учителі й учні.

Тереса Стареправо, Прудентопоіс, Бразилія.

З кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Річна передплата становить у ЗСА — 8.00 дол., у інших країнах — рівновартність цієї суми. Для членів УНС 5.00 дол. Ціна окремого числа 75 центів. Ціна подвійного числа — 1.00 дол.

Головний редактор:
Любов Дмитришин-Часто

Редакційна колегія:
**Г. Черінь, С. Кузьменко, Л. Шанта, В. Багірова (Україна),
Н. Турчманович, В. Юрченко.**

THE RAINBOW — VESELKA

Обкладинка роботи Івана Бриковича

Published monthly, except May to August Bi monthly
at Jersey City, New Jersey
30 Montgomery Street — Jersey City, New Jersey 07302
Subscription \$8.00 per year, UNA members \$5.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці: **На ковзанці.**
Малюнок **Марти Киреченко**

13 ЛЮТОГО МИНАЄ 122 РОКИ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ — ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕТКИ

Леся УКРАЇНКА

ТІШСЯ, ДИТИНО...

Тішся, дитино, поки ще маленька,
Ти ж бо живеш навесні,
Ще твоя думка літає легенька,
Ще твої мрії ясні.

Мрія полине із думкою вкупці
Геть у далекі світа, —
Крил не втинай сизокрилій голубці,
Хай вона вільно літа.

Чи пам'ятаєш ти казку-дивницю,
Як то колись принесла
Тую цілющу-живущу водицю
Дрібна пташина мала?

Йй не страшні були дикі простори,
Скелі і хвилі морські,
Перелітала найвищії гори, —
Мала крильця та прудкі.

Так твоя думка швиденько полине,
Тільки йй волю даси,
І принесе з чарівної країни
Краплю живої роси.

І як приступить журба невсипуща
Та до серденька твого, —
Тая росиця цілюща-живуща
Буде жити ййого.

Хай же та мрія із думкою вкупці
Лине в незнані світа, —
Крил не втинай сизокрилій голубці,
Хай вона вільно літа!

Ганна ЧЕРІНЬ

МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ

Нас лякає місяць лютий:
— Чи ти вдягнений, чи взутий?
Бо як ні, то на морозі
Можна згинутися в дорозі.

Ні, я слухаюсь матусі —
Я не змерзну, бо в кожусі.
Взую теплі чобітки —
Та й на річку, навпрошки!

Ковзанці візьму з собою,
Їх до чобітків пристрою.
В них на ковзанку піду,
Буду мчати по льоду.

Річка схована під кригу,
А навколо — гори снігу.
Повно хлопців і дівчат
Із усіх сусідніх хат.

Спішімо наперегоні:
Ми — майбутні чемпіони!

Тож холодний місяць лютий
Не страшний тому, хто взутий.
Нам дає він в цю пору
Зимову завзяту гру.

ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Леся Українка (Лариса Петрівна Косач) народилася 25 лютого 1871 року в м. Звягелі (нині Новоград-Волинський), на Волині, в Україні. З дитячих років почала писати вірші, а згодом стала відомою українською поетесою, відомою своїми полум'яними поезіями у всьому світі. Здоров'ям немінна, але незламна духом Леся знайшла в собі сили „крізь сльози сміятись, серед пиха співати пісні”, як сама собі заповіла в ранніх поезіях. Вона створила дуже багато поезій — віршів, поем, драм, які є справжніми перлинами у світовій поетичній творчості.

Цілий ряд творів Леся Українка присвятила дітям.

Оксана КРУШЕЛЬНИЦЬКА

МАМИН ДАРУНОК

Весна 1890-го року не віщувала Лесі нічого доброго. Дуже боліла хвора нога. Особливо боліла тепер, коли мінялася погода, зима відступала, надходила весна. Вже й бруньки подекуди пробивалися на гілочках дерев. І, ой, як хотілося Лесі побігти надвір, торкнутися рукою весни, такої ранньої, підставити личко під промені сонечка, що вже мали весняну силу. Але не могла цього зробити, бо лікар наказав лежати аж вісім тижнів. Крім того, він прив'язав до її хворої ноги тягарець, щоб розтягнув ногу і в такий спосіб виправлявся хворий суглоб. Тож Леся тільки з постелі могла бачити, як зі стріхи скапували водою останні крижинки-бурульки, як дерева за вікном гойдали під весняним вітром свої віти, а по них весело стрибали горобці, радіючи з несподіваного тепла.

Якою довгожданною була ця весна, думала Леся, і як погано все складається. Замість радіти — я мушу сумувати. Від жалю закипіли сльози в очах.

До кімнати ввійшов тато.

— Донечко, Лесю, тобі час прийняти ліки. — Він підійшов до ліжка коханої доні, поправив ковдру, погладив русу голівку. Але разом завважив зміну на обличчі Лесі. — Ти сумуєш? Чому? Аджеж ти вдома, лікування почалося, і ти незабаром зможеш стати на ноги. Подумай, як буде добре, коли ти зможеш піти, куди тобі захочеться: в сад, на річку, до гаю. Усе незабаром буде можливим для тебе, повір мені, доню.

— Я рада, що я вдома, таточку, дуже рада, тільки ось весна надворі починається, а я не можу її бачити злишка, бо мушу лежати... А так хочеться...

— О, донечко, це не найстрашніше, ще багато весен ти будеш зустрічати, а зараз мусиш потерпіти, зараз мусиш лікуватися, — лагідно заспокоював Лесю тато.

Так, Леся вірить татові. Вона знає, як тато вболіває за неї, як жаліє її, коли вона хворіє. Тільки недавно вони повернулися з Києва, куди тато возив її, щоб показати київським лікарям. Там запропонували зоперувати ногу і Леся відразу почала психологічно підготуватися до операції, навіть мамі написала про це. Але тато так боявся, так жалів її, що вони разом все перерішили і повернулися до Колодяжного. Тут тато порадився зі своїм лікарем і той запропонував іншу методу лікування, без операції. Тато дуже зрадив. Бо вдома він може щохвилини бачити Лесю, вони можуть говорити про все. Добрий тато, він завжди підбадьорює свою доню... На цю думку Леся навіть всміхнулася.

— От і добре, — зрадив тато. — Дасть Бог, незадовго ти встанеш і зможеш знову ходити... —

Він дбайливо поправив ковдру на ліжку й тихенько вийшов.

За хворобою і тривогами Леся забула, що настає день її іменин. Та рідні не забули про це. Того дня, рано-вранці, до кімнати ввійшла мама, поцілувала її зблідлі щоки й поклала на край постелі пакунок, загорнутий у гарний папір і перев'язаний навхрест рожевою стрічкою:

— Видужуй і будь щаслива, донечко, — погратувувала мама.

Леся була схвильована: як багато родичі переживають за неї, але не забули про іменини. Вона тут же швиденько розв'язала стрічку й заглянула, що в пакунку. А там, о Боже, там чудовий альбом, оправлений шкірою, із сріблястими візерунками! А зверху — витиснений напис „Poesie”.

— Мамочко, мамочко, — прошепотіла схвильована Леся, — дякую... Сюди я тепер записуватиму свої вірші...

Мама лагідно всміхнулася і залишила Лесю на самоті з альбомом. А Леся вже поринула в оглядини, навіть понюхала шкіряну обкладинку. А коли розгорнула, на першій сторінці побачила вірш, написаний латинкою, і мамине післання до неї: „Списала сі вірші в первотворі: думка їх одповідає моїй, а форма віршів, зложених найвеличнішим, незрівняним мистцем, Віктором Гюґо, нехай буде тобі зразком, бо отсю книжечку призначаю для твоїх власних писань. Розглядайся навколо, де не

будеш, і пиши, я певна, що тоді в сій книжці з'явиться не мало „poesie". Поезія є всюди, хоч не всякий її бачить:

**Тільки пчїлка пізнає
Мед, затаєний у квітці,
Тільки поет на всьому
Бачить прекрасного слїд!**

Твоя мама".

— Дякую дорога, кохана мамусю, — прошепотїла Лєся і всміхнулася. Притих бїль у нозі, стало лагідно й тихо в покої. Лєся лежала й гладила рукою свій альбом. Про що вона думала в цей час? Тїльки про вірші. Про вірші Віктора Гюґо, яких вже досі немало читала, про вірші своєї мами, яка писала під псевдо Олена Пчїлка, про свої власні вірші, які весь час бринїли в душі. Лєся відчула дивний приплив сил і бажання писати, заповнити цей альбом гарними віршами, щоб мама читала й була щаслива, бо так багато горя має мама через її хвороби.

Мамин подарунок зробив з Лєсею чудо. Не тїльки вірші, а й листи вона почала писати віршами. Ось що вона написала до брата Михайла:

**Котрогось там марта
У дев'яностий рік!
Сьогодні дням і числам
Я загубила лїк
Михайлику мій любий!
Я зважила собі
Сьогодні написати
У віршах лист тобі.**

**Перо й чорнило маю,
Надхнення лише нема!
А нащо мною муза
Стоїть, як стовп, німа.
В лихїм гуморі муза
Так само, як і я, —
Прив'язана за ногу
Фантазія моя.**

**Бо що ж робити! не всім же
На світі вільним бути,
Століття люди б'ються,
Щоб воленьки здобути!...**

**Коли ж „принципїально"
Питання розібрати,
То вийде, що не варто
Над ним і сумувати!...**

Вірш виходив довгий, і Лєся засміялася: ото буде що читати Михайлові! А ще він побачить, що вона в гуморі, не дуже переймається тим, що надворі — весна, а вона не може ходити. Це, звичайно, розвеселить брата, а потім він приїде з Києва до Колодяжного і вони разом переглядатимуть альбом. Але до того часу ще треба написати немало віршів, щоб любий брат мав що читати і довго сидів біля неї. Лєся погладила альбом і котрий вже раз прошепотїла:

— Дякую, кохана мамусенько, за чарівний альбом...

У цей час тато заглянув до покою і був приємно здивований: Лєся навіть не почула, що двері відчинилися, вона замріяно дивилася у вікно, а на устах її грав легкий усміх...

СЛАВКОВА ПРИГОДА

На ставочку біля броду
Саночки Славко зламав,
Ополонки не помітив
І у неї раптом впав!

Ну й пригода! Виліз мокрий,
Застудився наш Славко,
Хворий — в ліжку п'є таблетки,
П'є із медом молоко.

Наталя Турчманович

НАДІЯ

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Вкраїну,
Поглянути ще раз на рідну країну,

Поглянути ще раз на синій Дніпро, —
Там жити чи вмерти, мені все одно;

Поглянути ще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкі гадки...

Ні долі, ні волі у мене нама,
Зосталася тільки надія одна.

Лєся Українка

НІ ДОЛІ, НІ ВОЛІ

СЛОВА — ЛЕСЯ УКРАЇНКА
МУЗИКА — Е. МАУ, DE VINE MARCHAK

1. НІ ДО - ЛІ, НІ ВО - ЛІ У МЕ - НЕ НЕ - МА, ЗОС - ТА - ЛА - СЯ ТІЛЬ - КИ
ГЛЯ - НУ - ТИ ШЕ РАЗ НА СИ - НІЙ ДНІ - ПРО, ТАМ ЖИ - ТИ ЧИ ВМЕР - ТИ

НА - ДІ - Я ОД - НА: НА - ДІ - Я ВЕР - НУ - ТИ СЬ ШЕ РАЗ НА ВКРА - І - НУ, ПО -
МЕ - НІ ВСЕ ОД - НО. ПО - ГЛЯ - НУ - ТИ ШЕ РАЗ НА СТЕП, МО - ГИЛ - КИ, ВОС -

ГЛЯ - НУ - ТИ ШЕ РАЗ НА РІД - НУ КРА - І - НУ. 2. ПО -
ТАН - НЄ ЗГА - ДА - ТИ ПАЛ - КІ - І ГАД - - - КИ. НІ ДО - ЛІ, НІ

ВО - ЛІ У МЕ - НЕ НЕ - МА, ЗОС - ТА - ЛА - СЯ ТІЛЬ - КИ НА - ДІ - Я ОД - НА

О. ЗАЛЕСЬКИЙ

Ілюстрації В. ЗАЛУЦЬКОГО

ЗИМОЮ В ЛІСІ

Земля вкрита немов великим білим полотном. Наче на сторожі стоять непорушно безлисті кущі та дерева. Нам здається, що ліс заснув. Але спинімся на кілька хвилин, станьмо тихо під старим дубом і уважно приглядаємось — може побачимо які сліди життя в цьому ніби завмерлому царстві. Дуб щось шепоче. Це ворухаться сухі листки, вони спадуть з його галузок щойно навесні. Тепер вітер злегка ними ворухить, і вони розмовляють між собою, може згадують красу минулої осені.

На снігу бачимо дрібненькі, ледве помітні сліди. То лісові мишки недавно вилазили з-під снігу, але, видно, сховалися, бо сліди губляться в дірці. Нічого мишкам тут тепер шукати, вони мають свої хідники-тунелі під снігом, а там і поживи для них подостатком: ще з осені лежать горішки та насіння лісових рослин, а між корінням дерев або в сухій траві є тепле гніздечко. Тільки біда, як лисиця почує крізь снігове покривало їхнє лігво й наскочить на мишку — тоді пропадай, бо й утікати нікуди! Та лисиця на мишей не дуже ласа, хібащо голод притисне. Вона шукає більшої здобичі, щоб було чим як слід поживитися.

А ось між деревами майнула ніби чиясь тінь. То лисиця вилізла з нори. Поглянула на сніг і невдоволено схилила вниз голову. Нерада вона, бож тепер її на снігу видно, тяжко буде щонебудь зловити. Коли не було снігу, то колір її шерsti так добре зливався з сухим листям, що всяку тваринку можна було непомітно підійти й упіймати.

Іде вона за цим дрібненьким мишачим слідом. Мабуть, не донюхалася гнізда мишей, бо йде по-

волі далі. Нараз спиняється, широким скоком кидається в сніг і вже держить у зубах зайчика! Він, бідолаха, звечора на лісовій галявині вигрібав з-під снігу суху траву, а сніжок падав, падав і прикрив зайчика білим покривалом. Зайчик був із цього радий і так під снігом, немов у печері, заснув. Та лисиця почула його крізь сніг. Була б мала добрий сніданок, та зайчик стрепенувся, вирвався з її зубів і великими стрибками почав утікати. Вночі сніг зверху трохи стверд від морозу, і зайцеві було легше бігти, а лисиця западалася у снігу. Зайчик добіг до куща тернини, що ріс на краю лісу, і заховався серед колючих галузок. Лисиця не могла його досягти, бо куди ж їй з довгим пушистим хвостом дістатись у середину колючого куща! Не одна колючка поранила шкуру зайчика, та все ж таки він урятувався від лисячих зубів.

Лисиця пішла далі шукати їжі, і ми втратили з очей і її, і зайчика, що певно тремтів зі страху в кущі. Тим часом у лісі почувся якийсь стукіт. Недалеко на дубі бачимо чорного дятля в червоній шапочці. Сидить, підпершись хвостом, міцним дзьобом розбиває кору дерева й добуває з-під неї личинки жучків-короїдів. Вони ж зимують під корою.

Почула стукіт лісова куниця, що спала в дуплі дерева, й висунула з отвору дупла голову. Ага, це дятель! Стала підкрадатися до нього: буде добрий сніданок, бо дятель за працею не помітить куниці. Та в дятля добрий зір і слух. Він побачив ворога й полетів у ліс. Ще й підняв голосний

крик. Почула його сойка чубата, що десь сиділа на дереві, об'їдаючи пуп'янки бука, бо кращої поживи для неї взимі нема. А сойка знає все, що діється в лісі — і не тільки знає, але й усім це розголошує. Своім криком затривожила вона подруг-сорок, і всі вони вчинили такий вереск — бож куніця всім їм ворог — що куніці було вже не до ловів, і вона вернулась у своє дупло.

Цікаво приглядатись до того, що діється в лісі, але стояти на одному місці холодно, і ми ступаємо в напрямі великої смереки, що пишно зеленіє серед безлистих дерев. Під нею і затишно посто-яти, бо на землі снігу майже нема, сніжинки спинаються на широкім галуззі та блищать срібними іскрами в сонячному світлі.

Між гіллям смереки чути якийсь шелест — мабуть, хтось гостює у неї. Ось нам на голову падає луска смерекових шишок. То білочка, сидючи десь у верхів'ї, обгризає зубами луску шишки й вибирає з неї насіння. Не дуже то смачне, бо луска зліплена гіркою живицею, але що ж, кращу поживу важко тепер дістати. Восени заховала вона смачні лісові горішки в землі, але тепер вони під снігом, і нелегко їх відшукати. На тій самій смереці сидить ще й інший любитель насіння смереки — птах кривоніс чи радше криводзьоб. Йому ця праця йде легше: кривим дзьобом підважує луску шишки, і насіння саме падає йому в рот.

А ось, чи не цікаво? Між віттям смереки тихенький присмний спів. Це маленька пташина, королик, увихається по галузках, виїдаючи яєчка та личинки комах, що зимують у корі дерева. Ще й приспівує собі тихенько, мабуть, їжі досить, то

й чому не поспівати? А ворогів тут немає, бо густе гілля хоронить від несподіваного нападу ворогів.

Та зимовий день короткий. Сонце ховається за лісом. Скоро настане присмерк, і в лісі стане трохи страшно. Тож ходім додому!

Світлана КУЗЬМЕНКО

БІЛИЙ ЗАЙЧИК

Закрутила снігом віхола-хурделиця.
Сніг на землю стелиться і стелиться.
Де лише не глянь — сніги й сніги.
Біло, біло стало навкруги.

Зайчики-стрибайчики сіренькі
Повдягали кожушки біленькі.
Їм у них безпечніше й тепліше
І тому стрибати веселіше.

По снігу стрибає білий зайчик —
Зайчик-побігайчик-пострибайчик.
Білий одяг взимку — кожний знає —
Від біди зайців охороняє.

Володимир ЛАДИЖЕЦЬ

СНІГ, СНІЖОК

Сніг, сніжок,
Сніг, сніжок,
У дворі малий дубок
Одягнувся в кожушок.
Каже дівчинці Марії:
— Йди до мене, обігрю.
В тебе щічки побіліли,
В тебе ручки посиніли,
Носик, бачиш, як припух, —
Зранку в хаті не була.
Йди під білий мій кожух,
Грійся, дівчинко мала!

Ганна ЧЕРІНЬ

С Н І Г

— Мамо, чого ти цілий день печеш і вариш? Чи завтра якесь велике свято? — спитався Гриць, котрому докучали мамині електричні мішалки. Вони не давали йому дивитися улюблену програму на телевізорі.

— О, так, Грицуню, хіба ти забув? Завтра велике свято: до нас прийдуть дорогі гості, котрих ми двадцять літ не бачили!

— Двадцять літ? А мені всього десять. То виходить, я їх зовсім не бачив! — здивувався Гриць.

— Так же воно і є, — обізвався тато. — Але й ми не всіх їм бачили: у них народився хлопчик, десять літ тому — цебто, він якраз твого віку. Так що не тільки ми, а й ти матимеш свого власного спеціального гостя.

— Мама мені вже про це казала. Я теж приготувався: купив своїх улюблених „крекесів“, сподіваюсь, що й тому хлопчикові, як там його звуть, також смакуватиме!

Мамі це зовсім не сподобалось. Вона дуже не любила, коли Гриць купував щось таке, що „тигр Тоні“ радив на телевізорі.

— Ти думаєш, що той Тоні справді їсть суху кашу й коржики? Ти ж знаєш, що тигри їдять м'ясо!

— Але ж то не справжній тигр, а паперовий!

— Але ж ти справжній хлопчик і не мусиш їсти те, що тобі каже паперовий тигр!

— Не сердься мамо, я не весь час те їм, тільки часом, для розваги.

— Ну, то будете з Тодьом їсти на сніданок варену кашу. Тодьо з батьками приїхали аж надвечір. Мама кинулась одразу подавати вечерю, тато показував панові Левкові хату, а Гриць мовчав і не знав, про що говорити з Тодьом. Заговорив до нього по-англійськи, як то хлопці між собою говорять, коли батьки не чують. Але Тодьо відповів українською мовою:

— Я тебе не розумію. Я знаю тільки еспанську й українську мову. Розмова дедалі жвавішала. Гриць пересвідчився, що Тодьо ні слова не знає по-

англійськи, а цілком легко перейшов на українську мову. Ну, як же він забув, що Тодьо прибув з Аргентини!

Повечеряли, поговорили допізна, аж поки мама не глянула на годинник і сказала:

— Пора всім спати! Дітям вже давно була пора, та я забула...

Добре, що другого дня була субота — всі вдома, батьки й діти. Снідали кашею, подивились на дитячу програму про чарівний замок, а потім Гриць запитав:

— Може хочеш надвір?

— Ходімо! — зрадив Тодьо.

Взяли санчата, шапки, теплі рукавиці. Тодьо якось дивно на все це поглядав. Пішли на шкільне подвір'я, де була гарна гора, спеціально насипана для їзди на санках.

— Я сяду спереду, а ти — ззаду, добре? — спитався Гриць. З іншими хлопцями він часто сперечався — всі хотіли сидіти спереду. Тодьо хотів сидіти ззаду!

— Тримайся за мене, як перекинемось, то вдвох! — скомандував Гриць. Ж-жух!!! Полетіли з гори. Мало-мало не впали, але таки не впали.

— Тепер ти сідай спереду, — запропонував Гриць після п'ятого разу.

— Ні, краще ти, — відповів Тодьо. — Я ще не звик.

— До чого не звик? До санчат?

— До снігу. Там, де ми жили, в Аргентині, снігу нема.

— Овва! А що ж ви там робите взимку? Отак, як ми тепер?

— Тепер у нас не зима, а літо. Дуже гаряче, то ми в річці плаваємо, а під вечір граємо в футбол. А в суботу, якщо тато має час, ходимо далеко в степ на прогулянку. Тепер ми будемо жити в вашім місті і мені буде за всім тим дуже сумно.

— Не журись, Тодю, і в нас є річка і поле, ми й тут будемо ходити на прогулянки з нашими батька-

ми, або з пластунами, але не тепер, а влітку.

— Діти! Пора додому! Вже вечоріє! — То їх кликала мала, що прийшла аж на шкільне подвір'я, бо турбувалася про них.

В неділю пішли до церкви, і там Тодьо познайомився з усіма українськими дітьми, що зібралися в недільній школі. Вчителька дуже зраділа новачкові:

— От хто нам допоможе! З ним не будете говорити по-англійськи, а тільки нашою рідною мовою. Дякую тобі наперед, Тодю.

Як прийшли додому, Гриць вийняв свої найкращі гри.

— Хочеш, будемо грати в „Монополію”, або в науково-географічну гру?

— А чи не можна пізніше, як надворі стемніє?

— А що ж тепер?

— Надвір! — радісно вигукнув Тодьо.

— Надвір? — трохи розчаровано промовив Гриць. — Що ти, снігу ніколи не бачив?

— Ніколи! Цебто, бачив у кіні й на телевізорі, але на природі — ніколи. Ніколи його в руки не брав, ніколи в сніг не падав і не знав, що він такий ніжний, м'якенький, та ще й такий смачний! Гриць подумав. А й правда! Сніг таки пречудовий! Що б то було, якби не було на світі свіжого, пахучого снігу?!

Ірина КЕРОД

КОЛОМИЙКА

**Розкажу Вам про родину —
Сім'ю невеличку
Тата й маму, й діток двоє —
Братика й сестричку.**

**Любомир — то голова є
Цілої родини,
А Оксана — невсипуща
Господиня мила.**

**Діточок своїх навчає,
Казочки читає,
І про славу Україну
Їм розповідає.**

**Вчаться діти вже відмалку
Бога величати,
Рідний край любити щиро,
Батьків шанувати.**

**Старший — то є брат Тарасик
Вже п'ять років має.
Щодня рано в школу ходить
Танцює й співає.**

**А сестричка є молодша
На ім'я їй — Ксеня.
За Тарасиком все ходить.
Мовби його неня.**

**І на чудо, і на диво,
Він не протестує,
І свою малу сестричку
Гарненько трактує.**

**А як часом щось їй зробить —
Зараз перепросить.
Ксеня втихне, усміхнеться
Й більше не голосить.**

**Бавляться вони чемненько
В хаті й на городі.
Дружбі їхній не стоїть
Ніщо не перешкоді.**

**Вчитися б нам у діточок,
Як у згоді жити.
Щоб братові із сестрою.
Й на старість дружини.**

Цю коломийку написала Ірина Керод, з Бронксу, Н.Й., про родину Куличів, які проживають у Йонкерсі, Н.Й. На знімці — **Тарасик і Ксеня Куличі**. Тарасик має п'ять з половиною років, ходить до садочка Школи Українознавства в Йонкерсі, а Ксеня має три з половиною роки і ходить до світлички при Союзі Українок. Ці діти такі дружні між собою, що надихнули їхню тету Ірину Керод на написання цієї коломийки. Вони є гарним прикладом для всіх дітей. І з цього радіють не тільки тато й мама, тета, усі приятелі і знайомі. Це додасть приємності і незнайомим людям, які дізнаються про Тарасика і Ксеню з „Веселки”.

Пречиста з Фатіми

П'єса на 3 дії.

Дійові особи: **Матір Божа, Лукія-черниця, Ангел Миру та упривілейовані діти — Лукія, Якинта, Франциско, а також люди, діти в масових сценах.**

ДІЯ 1

Черниця:

Чи так давно це сталося? Давно.
Три чверті віку тисне рамено.
Та я в цій келії чернечій
Під зоряний і тихий вечір
Згадаю з молитов благання
За Фатіма одне післання.
Пречиста Діво, зоре дивна,
Що мучилась розп'яттям сина,
Дай браму пам'яті відкрити,
І їй цим ще раз послужити;

Черниця відходить на край сцени. З'являються діти: Лукія, Якинта, Франко. Лаштуються підвечіркувати, перед тим доказуючи вервицю.

1917-го року, навесні, трьом португальським дітям — Францискові, Якинті і Лукії — з'явилася Божа Мати. Від травня до жовтня, кожного 13-го дня місяця, діти бачили її, говорили з нею, молилися. Цю подію зображує у своїй п'єсі письменниця з України Віра Багірова.

Лукія:

А Франциско добрий майстер:
За півдня — сопілка в тайстрі!*

Франциско:

Що сопілка?... Я ще нині
Приберіг їду в тайстріні!

Лукія:

Маєш хліб?

Франциско:

Та ще, Лукійко,
І цибулю-самосійку!

Якинта:

Маю яблука в кишені!

Лукія:

Ну, Якинто, ти у мене!... (Цілує подругу).
Тож помолимося разом,
Разом вервичку прокажем. (Молитва до Богородиці).

З'являється Ангел Миру — охоронець Португалії. Підходить до дітей ззаду і докінчує з ними молитву на вервиці. В кінці молитви діти побачили його, але не злякалися.

Ангел Миру:

А ще зі мною моліться, зі мною:
Мій Боже, люблю я Тебе, бо з Тобою
Усі сподівання і віра могутня
На мирне сьогодні, на мирне майбутнє.

Франциско:

Ти хто є? Чи ангел, а чи привидіння?

Якинта:

Чи заходу сонця яскраве проміння?

Ангел:

Та я ж Ангел Миру. Мою Батьківщину
Просив я не дати на війни, до згину.

Лукія:

У кого просив? У царя, у цариці?

Ангел:

У світлого неба Покрови-ясниці.

Діти:

Так чом же сумний ти?

Лукія:

Не допросився?

Якента:

Дивіться, дивіться! Упала росиця
(Підставляє долоні до небесного світлопаду)
І ясно як стало!

Лукія (до Ангела):

То зірка розпалась?

Ангел:

Молитви прохала.

Лукія:

То ж молимося ми аж три рази на днину,
Щоб мир був і спокій на всю Батьківщину.

Якента:

Кажи нам молитви під ясну Покрову,
Щоб дала всім людям здоров'я й покору.

Ангел:

Покору мою, все, від чого страждаю,
Прийми, Господь-Боже, за жертву до раю.

Лукія:

Ой, Ангеле Миру, спасибі за все,
Проси, хай нам ласку Господь принесе.

*Ангел відходить. Діти збираються додому.
Йдуть по сцені, покрикуючи на невидимих овець,
на пса Кудлая.*

Якента:

Так ось що вартує перепустка в рай:
Коли що болить — то без скарги страждай!

Лукія:

Признаємось дома, як прийдемо з Ір'ї?

Франциско:

Що бачили Ангела? Нам не повірять.

Якента:

Нам не повірять.
Гей, вівці, звертайте! Додому, Кудлаю!
Яку ж таємницю я в серці тримаю!...

*Діти виходять. Сцена на кілька секунд порожня.
Лунає тиха, плавна мелодія. Надбігає,
повертаючись назад, Франциско. Стає на те саме
місце, де стояв Ангел, вклякає.*

Франциско:

Де ти, Ангеле Багатий?
Чи ти можеш розказати,
Як побачиш Божу Матір,
Що молюся я щоднини,
Щоб прийтись їй за сина,
За маленького-малого.
Буду ангеликом Бога!

Завіса.

— — — — —
* тайстра — hutsul, bag made of material.

(Продовження в наступному числі)

ВІДКРИТА ЛЕКЦІЯ

Так називалася зустріч вчителів та дітей в Інституті вдосконалення вчителів м. Києва. Ціла зала була повна-повнісінька. Зібралися дорослі і діти вшанувати поетесу Катерину Перелісну, бо ж 2-го грудня 1992-го року їй виповнилося 90 років.

Цю зустріч назвали відкритою лекцією. На сцені, на столі, застеленому вишиваним обрусом, — портрет ювілянтки, прибраний вишиваним рушником. І квіти на рушникові цвіли для неї, і зозулі на рушникові кували ще багато літ письменниці, яка була далеко звідси, від України, і водночас так близько, бо тут звучали її вірші й пісні.

Слово про Катерину Перелісну сказала письменниця Галина Кирпа, далі лекцію-зустріч вела поетеса і заступник начальника обласного управління освіти Марія Овдієнко. Діти з-під Києва, з Броварів та Боярки, читали вірші. Що віршів було багато, ми скоро переконалися, бо „коромисло” з основної гілки, що стояло на столі, незабаром геть усе було в квітах. То кожна дитина, прочитавши вірш, своєю квіткою прикрашувала „коромисло”.*

З Гнідина прибув співочий гурт дівчаток разом зі своїм вчителем, композитором Віктором Лузаном. Вони проспівали „Курочку” Катерини Пе-

КРАМАРІ СНІГУРІ

Є на світі крамарі —
Два хитрючі Снігурі,
Що пекли торти медяні
На Медяній на Горі.

І пекли торти два дні —
Білі-білі і смачні,
Тільки клали в торт для сміху
Снігурі не меду — снігу!

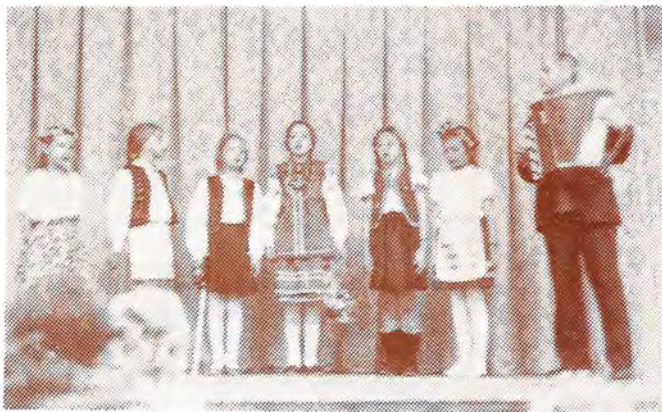
Галина Кирпа

КАТЕРИНИ ПЕРЕЛІСНОЇ

релісної, „Три матусі” Леоніда Полтави. Солістка цього гурту — Наталочка Майстренко, що відвідує тепер також і хорову дитячу студію при знаменитому хорі Григорія Верьовки. Музику до обох пісень написав Віктор Лузан, композитор, який поклав на ноти „Любіть Україну” Володимира Сосюри ще в ті часі, коли вона в Україні не дозволялася. Дмитро Чередниченко зі свого букваря „Матринка” прочитав „Молитву” Катерини Перелісної.

Вчителі були дуже вдячні дітям за прекрасне читання віршів, за чудовий спів, за приємне знайомство з письменницею, про яку вони ще не чули. Віриться, що в цій залі ще буде багато-багато таких лекцій-знайомств із творчістю письменників і поетів, мистців з діаспори, і кожна з них даруватиме радість і пізнання дітям і дорослим.

Галина Кирпа
м. Київ

На знімках: діти читають вірші Катерини Перелісної; діти з Гнідина співають пісню „Куточок” на слова К. Перелісної, музика В. Лузана, вчителя Гнідинської школи, композитора, якого ви й бачили на знімку.

(Знімки Д. Чередниченка)

* Коромисло — уоке.

Володимир ЛАДИЖЕЦЬ

МАЛЕНЬКИЙ ПОСЛАНЕЦЬ

На полянку потічок
Вибір з гір зимових
І до себе діточок
Скликав на розмову.
— Біг я ранньої пори
Біля перевалу.
Впала сарна там з гори,
Ніжку поламала.
Я в путі оповіщав
Всі джерельця й роси,
Щоб хтось лікаря послав, —
Сарна дуже просить.
В лісі бродить злий ведмідь.
Роздере нещасну.
По моїх слідах ідіть —
Прибудете вчасно.
Проказав і через ліс —
Далі у долини,
Бо не всі іще розніс
Лісові новини!

Федір ІСКАЛО

ЗИМОВІ КВІТИ

Стоїть дівчатко у вікні,
на квіти поглядає,
котрі змалює зима,
як їх зірвать не знає.

Вона ще дуже замала,
щоб все те зрозуміти —
чому зимою на шибках
ростуть із льоду квіти.

Квітки на шибках діточкам
цвітуть лишень зимою.
— Вони ж такі чарівні є,
чом не цвітуть весною?

Стоїть, радіє що в вікні,
все квіти розквітають.
Коли зірвати хоче їх,
вони чомусь зникають.

Дитячі сльози потекли,
як дощ весняний з неба.
Вона не знає, що таких
квіток зривати не треба.

У „ВЕСЕЛЦІ” ГОСТЮЄ „БУКВАРИК”

З
У
К
Р
А
Ї
Н
И

А-а-а-а!

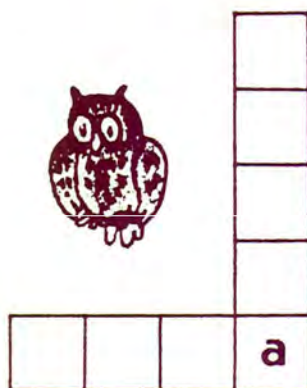
А-а-а-а!

	а		а		
	а		а		
	а		а		

Альбатрос питає акулу:
— А про азбуку ти чула?
— Азбука? — хвостом плескає, —
Акулятко вже читає.

О. Кононенко

А а

Стали букви у рядок
І побігли у садок.
Хто у них за ватажка?
Ну звичайно, буква А.

І. Січовик

НАМ ПИШУТЬ З УКРАЇНИ

ПРОСИМО КОНТАКТУ...

Дорога „Веселко”!

Ми живемо в місті Слов'яногірську, Донецької області. Але ось дізналися про тебе, про те, що дитячий журнал „Веселка” — найстарший серед дитячих видань в українській зарубіжній діаспорі, і вирішили написати до тебе, та розказати про свої буденні справи, які є радісними і нелегкими водночас. Нехай українські діти в діаспорі дізнаються про нас, мабуть, багатьом буде цікаво запізнатися із життям дітей із шахтарського краю. Вся наша область належить до Донецького вугільного басейну, де видобувають кам'яне вугілля. Напевне, українські діти в діаспорі також вивчають свій Рідний Край, його історію, природу, підземні багатства, і чули про нашу область, Донеччину.

У нашій школі ми навчаємось українською мовою. Заснована школа ще в 1894 році. До 1917 року навчання в ній велось російською мовою, потім — українською, а в 1986 році знову з'явилися бажання, які хотіли зробити нашу школу російською. І тільки завдяки роз'яснювальній роботі серед батьків, школі вдалося зберегти своє право — вчитися українською мовою. Покищо серед міських шкіл Донецької області наша школа — єдина, де навчання ведеться українською мовою.

Ми щасливі, що наша школа набирає нині сил, що українська мова звучить в її клясах, що ми можемо говорити між собою рідною мовою без страху. Тепер ми поставили перед собою завдання — створити музей історії України в нашій школі. Щоб учні і вчителі з інших міських шкіл Донеччини, російськомовних, могли прийти і подивитися та зрозуміти свою історію, своє походження, тоді, надіємось, і в них заворушиться в душі совість, заговорить українська кров.

У цьому музеї плануємо створити і відділ „Українці за рубежом”. Ми дуже хочемо підтримувати зв'язки з українською діаспорою, щоб запізнаватися з її життям, проблемами, радощами, сповіщати про себе. Ми надіємось утворити живу стрічку між братами і сестрами, які завжди відчували життєдайну енергію від неньки-України, а ми нині нарешті знаємо правду, що українці, де б і куди не закинула їх доля, завжди залишалися українцями, любили свою мову, не цуралися рідної культури.

Пишіть нам, дорогі брати і сестри! Нині ми боре-мося за повернення до нашого краю на постійно рідної української мови. І ви допомагайте нам у цьому. Ваші листи до нас будуть доброю підтримкою у цій справі. І вони знайдуть собі місце в нашому шкільному музеї.

З щирою повагою і братерською любов'ю
Учні Слов'яногірської української середньої школи

Ганна Ткачук, Роман Бондаренко, Сергій Коваль.

Наша адреса:

343233 Донецька область, м. Слов'яногірськ,

ВЕДМЕЖАТКО

Там у лісі, при дорозі,
Ведмежатко спить в барлозі.
Надворі зима сувора.
Ведмежатко лежить хворе.
В нього дуже болить горло,
Бо не знав, що це є сніг.
І наївся так багато,
Що у ліжечко заліг.
А тепер про весну мріє
Крізь дрімоту. — Побіжу
Я з метеликами гратись
Із звірятами всіма,
Як прийде весна весела,
Як минеться лиш зима.

Натапка Стебельська, 12 років
село Грушатичі Старосамбірський
район, Україна.

Віра БАГІРОВА

МИШКА — ГОСПОДИНЯ

Як зима на гори впала —
Мишка в нірці газдувала.
Терла жито на муку
Й булку випекла таку,
Що поснідали сусіди —
Сірі мишки-непосиди.
Ще й багато було крихт,
Аж об'ївся ними кріт.
Тут рум'янку заварили,
Чаєм тим крота поїли.
Ну, а кріт просив у мишки:
— Краще дайте булки трішки!

МОРОЗ

Взимку до людей приходжу.
На шляху усе морозу.
Де пройду — земля твердіє,
Все навколо холодіє.
Де пройду — лишаю слід.
Із води роблю я лід.
І коли лиш маю змогу —
Я морозу руки й ноги.
А якщо при тім вже буду —
Щік і носа не забуду.
Щоб від мене врятуватись,
Треба тепло одягатись!

Світлана Кузьменко

ТИХО ПАДАЄ СНІЖОК...

Повільно

Ти-хо па-да-є сні-жок на стеж-

ки, на мо-рі-жок... у сад-ку і бі-ля-ха-ти все бі-лень-ке, во-ло

П. 2.

ха-те, у сад-ку і бі-ля-ха-ти все бі-лень-ке во-ло-ха-те.

rit. a tempo

3

ти-хо па-дає сні-жок

К. ПЕРЕЛІСНА

ТИХИЙ
СНІЖОК

Тихо падає сніжок
На стежки, на моріжок...
У садку і біля хати —
Все біленьке, волохате.

Дерева, учора голі,
Похилили віти долі,
Бо їх снігом обліпило,
Наче ватою закрило.

Де були куші маленькі,
Стали горбики біленькі...
Ані стежки, ні доріг!
Тихо, тихо падає сніг.

